

PRÍRUČKA PRE NAVRHOVANIE VEREJNÝCH POLITÍK

ZAMERANÁ NA
VZDELÁVANIE
DOSPELÝCH

Február 2023

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a názory sú však len názormi autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a názory Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani EACEA za ne nezodpovedajú.

Čo je LEAP?

Projekt Local Education Adult Policies (LEAP) – Politika vzdelávania dospelých na miestnej úrovni reaguje na potrebu zvýšenia účasti dospelých na formálnom, neformálnom vzdelávaní a informálnom učení sa. Politika vzdelávania dospelých sa realizuje na miestnej, národnej a európskej úrovni. LEAP je zacielený na komunálnych politikov a pracovníkov miestnych úradov, so zámerom zvyšovania povedomia o dôležitosti vzdelávania dospelých a tvorby predmetných lokálnych politík tak, aby mali čo najväčší dosah.

Ako súčasť projektu bola pripravená táto príručka, aby krok za krokom previedla procesom navrhovania politiky vzdelávania dospelých na lokálnej úrovni.

Navštívte web projektu LEAP: <https://www.leap2local.eu/>

O tejto príručke

Táto príručka obsahuje súbor príkladov, ako formulovať základné línie miestnej politiky v oblasti vzdelávania dospelých s príkladmi z Učiaceho sa mesta Pécs, mesta v Maďarsku, ktoré je členom Globálnej siete učiacich sa miest UNESCO. (Poznámka: Learning Cities je iniciatíva UNESCO, ktorá zdôrazňuje dôležitosť celoživotného vzdelávania pre trvalo udržateľný rozvoj miest). Je doplnený o politiku vzdelávania dospelých na miestnej úrovni pre mesto Nitra na Slovensku, partnera projektu LEAP.

Sprievodca zhrňuje informácie z fázy mapovania projektu o tom, ako sa prijímajú, interpretujú a spracúvajú politiky EÚ a národné politiky na miestnej a regionálnej úrovni, čo môžete nájsť v správach na <https://www.leap2local.eu/O2.html>. Odzrkadľuje aj spätnú väzbu, ktorú sme získali pri testovaní školiacich a informačných materiálov dostupných na platforme LEAP.

Ak chcete efektívne používať túto príručku, odporúčame vám najprv si preštudovať platformu LEAP a jej zdroje, aby ste sa lepšie zoznámili s oblasťou vzdelávania dospelých. Porozumiete, aké dôležité je premýšľať o cieľoch politiky a stanovovaní cieľov, z akých údajov by ste mali vychádzať, aká je úloha zainteresovaných strán, o mapovaní dopytu a ponuky vzdelávania dospelých na určitom území, identifikovať príklady dobrej praxe na danom území a efektívne postupy, zabezpečiť kvalitu, zvyšovať povedomie o vzdelávaní dospelých a podporovať ho, poskytovať poradenstvo, ako aj identifikovať aktuálne témy a reagovať na dianie a trendy vo vzdelávaní dospelých.

KROK ZA KROKOM - NÁVRH VEREJNEJ POLITIKY

Prípravná fáza:

- Definovanie situácie, ktorú chceme zlepšiť.
- Identifikácia cieľovej skupiny.
- Identifikácia aktérov.

Fáza formulácie:

- Definovanie cieľov.
- Vypracovanie návrhu na riešenie situácie.
- Stanovenie rozpočtu.
- Návrh evaluačných stratégií.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

KROK 1. DEFINOVANIE SITUÁCIE, KTORÚ CHCEME ZLEPŠIŤ

- Zistí sa situácia/problém alebo príležitosť v spoločnosti alebo komunite a zvažuje sa, či s tým niečo urobiť alebo nie.
- Definícia situácie závisí od jej prepojenia s hodnotami spoločnosti v danom čase a od sily aktérov, ktorí presadzujú jej začlenenie do verejnej agendy.
- Skontrolujte stratégie EÚ a národné stratégie týkajúce sa danej oblasti, aby boli vaše plány v súlade s týmito dokumentmi. Viac o politike vzdelávania dospelých v EÚ nájdete na webe <https://education.ec.europa.eu/education-levels/adult-learning>

LEAP practical tips

Na spustenie procesu je dôležité mať dobrý tím a/alebo subjekty, ktoré dokážu poskytnúť informácie z pohľadu tých, ktorých sa situácia dotýka.

Definovanie situácie pomôže zodpovedať na niektoré otázky, ako napríklad:

- Aká je situácia, ktorú treba riešiť?
- Aké je pozadie tejto situácie?
- Vnímajte situáciu v kontexte:
 - Využite kvantitatívne a/alebo kvalitatívne dáta.
 - Využite hodnotenia, správy alebo diagnostické dokumenty o situácii/ probléme, ak takéto existujú.
- Prečo je dôležité riešiť túto situáciu prostredníctvom verejnej politiky?

Príklad

Aktuálna situácia	Pozadie	Opis
Nízka miera účasti na ALE (vzdelávanie dospelých)	Dáta nájdete tu: https://www.oecd.org/skills/piaac/publications/country-specific-material/PIAAC_Country_Note_Hungary.pdf	V Maďarsku účasť na ALE nepresiahla 7 % medzi vekovou kohortou 25-64, no zvyšovanie účasti spolu s lepším výkonom je jednou z kľúčových otázok európskej politiky ALE. Nedávne skóre PIAAC je približne priemerné (matematické zručnosti vyššie, čítanie a riešenie problémov pod priemerom!)

KROK 1. DEFINOVANIE SITUÁCIE, KTORÚ CHCEME ZLEPŠIŤ

Možné témy politiky:

- Zapojiť viac žien do vzdelávania.
- Podporovať pracovné príležitosti pre migrantov.
- Podporovať účasť dospelých na aktívnom občianstve.
- Zmiernenie chudoby.
- Učiace sa mestá.
- Propagácia a podpora vidieckeho prostredia.
- Výchova k ekosociálnej zmene.
- Inkluzívne zamestnávanie.
- Podporovať kultúrne dedičstvo
- Iné

Môžete využiť nasledujúcu tabuľku

Aktuálna situácia	Pozadie	Opis

KROK 2. IDENTIFIKÁCIA CIEĽOVEJ SKUPINY

- V súvislosti so situáciou je potrebné jasne stanoviť, kto bude prijímateľom implementácie verejnej politiky.
- Ak chcete definovať cieľovú skupinu, musíte odpovedať na nasledujúce otázky:
 - Aký je jej demografický profil?
 - Aký je jej sociokultúrny profil?
 - Aký je jej ekonomický profil?

Niekoľko konkrétnych údajov, ktoré by ste mohli získať o vašej cieľovej skupine:

- Sociálny kolektív (veľkosť rodiny, počet a vek detí, príbuzenské vzťahy, priatelia, životný štýl)
- Vekový rozptyl
- Kultúra, zvyky a náboženské presvedčenia
- Vzdelanostná úroveň
- Príslušnosť (k náboženskej, politickej, národnostnej skupine)
- Úroveň občianskej participácie
- Socioekonomická úroveň (druh zamestnania, výška príjmov, vlastníctvo majetku)
- Iné

Možné cieľové skupiny:

- Migranti
- Ženy
- Bezdomovci
- Väzni
- Utečenci
- Ľudia so zdravotným znevýhodnením
- Nezamestnaní
- Iné

- **Kde môžete nájsť dáta?**
- Eurostats: <https://ec.europa.eu/eurostat>
- Národné štatistiky:
 - Španielsko: <https://www.ine.es/>
 - Slovensko: [Slovenský štatistický úrad](#)

KROK 2. IDENTIFIKÁCIA CIEĽOVEJ SKUPINY

 Príklad:

Cieľová skupina	Opis (charakteristiky a potreby)
Nízkokvalifikované osoby/ Negramotní	Dospelí s nízkou kvalifikáciou a funkčne negramotní sa len ťažko môžu uplatniť na trhu práce a integrovať sa tak do svojich komunit ako aktívni občania. Ich charakteristikou je rigidná sociálna rola a vysoká odolnosť voči ALE/LLL (vzdelávaniu dospelých/celoživotnému vzdelávaniu). Takíto zraniteľní dospelí a ich skupiny potrebujú osobitnú pozornosť, aktívne nástroje trhu práce, ktoré im pomôžu zmeniť a získať zručnosti pre zamestnanie a pre život.

 Môžete využiť nasledujúcu tabuľku:

Cieľová skupina	Opis (charakteristiky a potreby)

KROK 3. IDENTIFIKÁCIA ZAJINTERESOVANÝCH STRÁN (STAKEHOLDEROV)

- Zainteresované strany sú osoby alebo subjekty, ktoré majú vplyv na rozhodovanie.
- Identifikujú sa podľa ich vzťahu k situácii (opozícia, spojenci a neutrálni).

Príklad:

Stakeholder	S kým to súvisí?	Typ vzťahu	Pozorovania
Neziskové organizácie/napríklad občianske združenia, komunity, susedstvá a štvrte	Mladí dospelí, zraniteľné skupiny dospelých	Dobrovoľnícka práca, zvyšovanie dobrovoľníckych aktivít na ochranu životného prostredia	Veľký záujem o tému
Asociácie, Nadácie	Seniori / Ľudia s nízkymi digitálnymi zručnosťami	Aktívne starnutie	Programy šité na mieru sú veľmi obľúbené

Možné zainteresované strany:

- Médiá
- Univerzity
- Výskumné centrá
- Miestne podniky
- Mimovládne organizácie
- Verejné subjekty
- Obchodné a profesijné komory
- Spoločenské a občianske organizácie
- Poradcovia/poradenské služby
- Politickí predstavitelia
- Orgány na národnej úrovni
- Miestni starostovia
- Občianske centrá / komunitné centrá
- Školiace strediská
- Strediská sociálnej integrácie
- Iné

KROK 3. IDENTIFIKÁCIA ZAJAINTERESOVANÝCH STRÁN (STAKEHOLDEROV)

Môžete využiť nasledujúcu tabuľku:

Stakeholder	S kým to súvisí?	Typ vzťahu	Pozorovania

LEAP practical tips

Zo strategického hľadiska je dôležité poznať, ako riešiť možnosť nadväzovania partnerstiev alebo zmierňovania možných konfliktov.

KROK 4. DEFINOVANIE CIEĽOV

Ciele „SMART“ vám pomôžu ľahko stanoviť to, čo chcete v miestnej politike dosiahnuť.

“SMART” ciele:

- Špecifické: Čo chcete dosiahnuť, prečo je to dôležité, koho to ovplyvní, kde sa to bude odohrávať a s akými zdrojmi alebo obmedzeniami sa stretnete?
- Merateľné: Kolko bude stať dosiahnutie cieľa? Ako budem vedieť, kedy som dosiahol cieľ?
- Dosiahnuteľné: Umožňujú zdroje, ktoré mám, dosiahnuť cieľ? A môžu obmedzenia zabrániť v dosiahnutí môjho cieľa?
- Relevantné: Sú stanovené ciele relevantné pre cieľovú skupinu?
- Časovo ohraničené: Kedy uzavrieme akciu? Je nejaký časový limit?

Here is an example:

Téma politiky	Obsah	Ciele	Cieľové skupiny
Aktívne starnutie	Digitálne vzdelávanie	Rozvoj digitálnych zručností	Seniori
Rozvoj enviro zručností súvisiacich s klimatickými zmenami/Vzdelávanie pre trvalo udržateľný rozvoj	Komunitné vzdelávanie	Zhromažďovanie osvedčených postupov v oblasti enviro zručností a rozvoj udržateľného rozvoja	Dospelí v rámci medzigeneračného vzdelávania

Môžete využiť nasledujúcu tabuľku:

Téma politiky	Obsah	Ciele	Cieľové skupiny

KROK 5. VYPRACOVANIE NÁVRHU NA RIEŠENIE SITUÁCIE

- Návrh možného riešenia je zostavený z cieľa a informácií zozbieraných pre diagnostiku (krok 1 a 2). Tie pomáhajú identifikovať možné riešenia.
- Ak chcete pripraviť návrh, musíte:
 - Identifikovať a sformulovať alternatívne riešenie na základe nasledujúcich kritérií:
 - Kompetencie tých, ktorí navrhujú riešenia situácie
 - Dôležitosť pre rôznych aktérov.
 - Politická životaschopnosť.
 - Technická realizovateľnosť.

- Ak chcete vypracovať svoj návrh na riešenie možného riešenia, mali by ste definovať :
 - hlavný cieľ: orientovaný na hlavný zámer politiky.
 - špecifické ciele: špecifické aspekty v súlade s hlavným cieľom.
 - možné riešenie: očakávaný výsledok procesu.

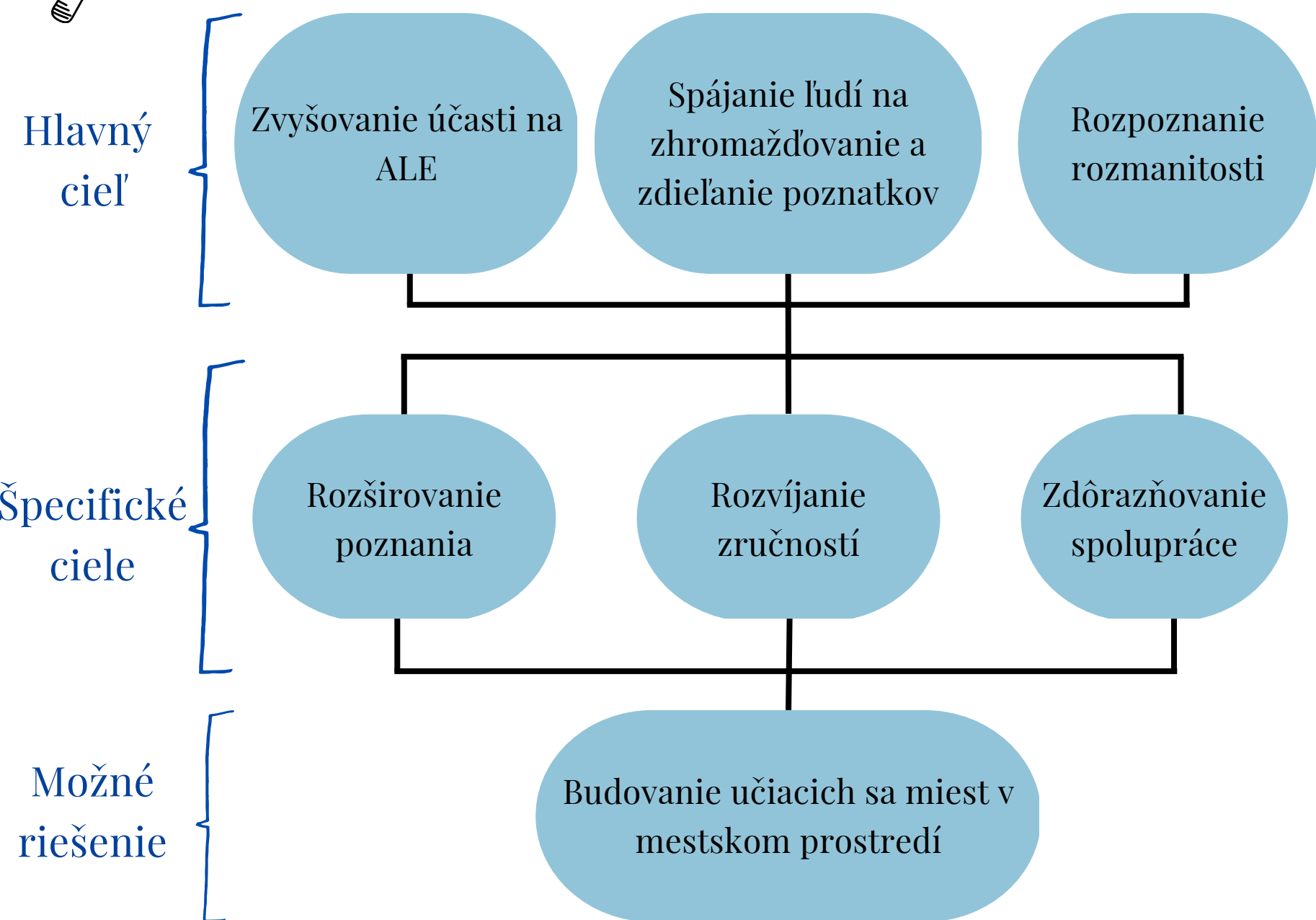

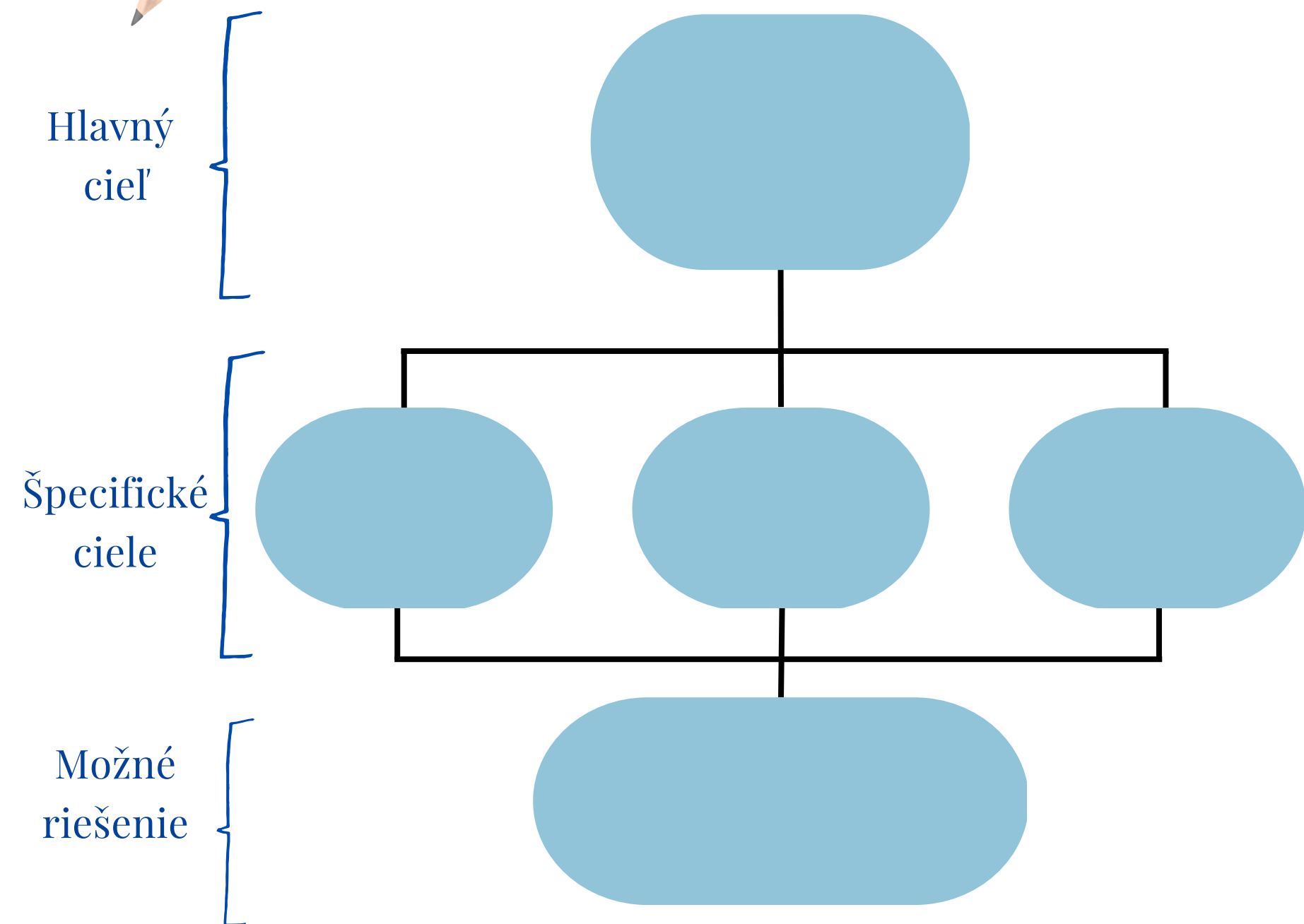
KROK 5. VYPRACOVANIE NÁVRHU NA RIEŠENIE SITUÁCIE.

Príklad:

Môžete použiť tento diagram:

KROK 6. STANOVENIE ROZPOČTU.

Pri odhadovaní rozpočtu verejnej politiky sa musia brať do úvahy priame náklady (zdroje, ktoré slúžili ako základ pre realizáciu politiky) a nepriame náklady (tie, ktoré s realizáciou nepriamo súvisia).

Niektoré aspekty, ktoré je potrebné vziať do úvahy pri odhadovaní nákladov:

- Zabezpečovanie kvality
- Infraštruktúra
- Presun a vzdialenosť
- Mzdy
- Administratívne výdavky
- Propagácia
- Výroba
- Externé služby (elektrina, voda atď.)
- Iné

LEAP practical tips

Je dôležité poznať kritériá stanovené verejným orgánom v súvislosti s rozpočtom.

Príklad:

Aktivity učiaceho sa mesta by mali byť spolufinancované verejnými orgánmi (obcami), poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy, podnikmi, nadnárodnými organizáciami, grantmi financovanými štátom/EÚ. UNESCO takúto iniciatívu nefinancuje. Napríklad Cork vytvoril Výkonnú radu pozostávajúcu z kľúčových zainteresovaných strán za účelom vytvorenia a podporovania spolufinancovania.

KROK 7. NÁVRH EVALVAČNÝCH STRATÉGIÍ

Na čo slúži evalvácia?

Evalvácia je proces, ktorý umožňuje systematicky a objektívne posudzovať relevantnosť, výkonnosť a úspešnosť politik.

- Kritéria evalvácie:
 - Relevancia: Do akej miery bola vykonaná intervencia v súlade s potrebami a prioritami?
 - Vhodnosť: Reagovali navrhované ciele na potreby cieľových skupín?
 - Efektivita: Do akej miery boli splnené ciele?
 - Účinnosť: Boli zdroje použité najefektívnejším spôsobom?
 - Udržateľnosť: Má politika kontinuitu? Treba ju upraviť?

Here is an example:

Cieľ	Deadline alebo požadovaný čas	Aký progres bol doposiaľ dosiahnutý?	Čo ešte zostáva urobiť?	Zodpovednosť	Pozorovanie
Zhromažďovanie spätnej väzby z aktivít učiaceho sa mesta	3 mesiace od realizácie	Limitovaný	PDCA = naplánovať, urobiť, skontrolovať, konať	koordinátori učiaceho sa mesta	Obmedzené použitie – zlepšenie potrebné na zmenu smerom k zmene

KROK 7. NÁVRH EVALVAČNÝCH STRATÉGIÍ

Pri monitorovaní/hodnotení verejnej politiky môžete využiť túto tabuľku:

Cieľ	Deadline alebo požadovaný čas	Aký progres bol doposiaľ dosiahnutý?	Čo ešte zostáva urobiť?	Zodpovednosť	Pozorovanie

Príklady evalvačných nástrojov:

- Dotazníky
- Hodnotiace škály
- Rozhovory
- Fokusové skupiny
- Systematické pozorovanie
- Denník pozorovaní
- Iné

ĎALŠIE INFORMÁCIE

Relevantné informácie:

Relevantné informácie nájdete v
nasledujúcich odkazoch na materiály

LEAP:

[https://leap2local.eu/ELEARNING/EN/
Platform_EN/index.html](https://leap2local.eu/ELEARNING/EN/Platform_EN/index.html)

<https://leap2local.eu/>

Iné zdroje:

- portál sociálnej ekonomiky (informácie o verejných politikách, zdrojoch, zaujímavých odkazoch a príkladoch):
<https://www.economiasolidaria.org/politicas-publicas/>
- návrhy verejných politik:
<https://espolitikak.eus/es/recursos/propuestas-politicas/>
- hodnotenie verejných politik (Európska komisia):
https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/evaluating-laws_es#documentos

PRÍKLAD DOBREJ PRAXE – UČIACE SA MESTÁ

„Učiace sa mestá“ podporujú postupy a politiky v súlade s podporou trvalo udržateľného rozvoja, najmä prostredníctvom celoživotného vzdelávania. Zaručujú rovnosť a začlenenie obyvateľov, a podľa UNESCO:

- Ponúkajú alternatívne možnosti vzdelávania zamerané predovšetkým na zraniteľné skupiny.
- Poskytujú bezplatné online vzdelávacie kurzy.
- Zakladajú vzdelávacie centrá pre migrantov.
- Podporujú medzigeneračné vzdelávacie iniciatívy.
- Ponúkajú kariérne poradenstvo pre ženy.
- Disponujú mobilnými knižnicami.
- Využívajú kultúrne centrá ako vzdelávacie priestory.
- Mobilizujú vyškolených dobrovoľníkov.
- Vytvárajú siete občianskej participácie.

Globálna sieť učiacich sa miest UNESCO pozostáva z 229 miest (55 krajín), ktoré majú vypracované politiky a postupy zamerané na celoživotné vzdelávanie (<https://uil.unesco.org/es/node/3235>).

L E A P

#1UČIACE SA MESTÁ (MAĎARSKO)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Pécs v Maďarsku je súčasťou Globálnej siete UNESCO. Motiváciou projektu Učiaceho sa mesta je posilniť komunity zdieľaním vedomostí a postupov s ostatnými členmi GNLC. V tomto meste vznikla „Integrovaná stratégia rozvoja“, ktorá smeruje k priemyselnému rozvoju v súvislosti so zelenou energiou a udržateľnosťou. Jeho aktivity spadajú do rámca „Občianske hnutie v Pécsi“, medzi ktoré podľa UNESCO patrí:

- Rozširovanie dialógu s obyvateľmi mesta za účelom zisťovania a napĺňania potrieb ich vzdelávania.
- Vytvorenie stálej komisie pre organizáciu štruktúry učiaceho sa mesta.
- Ponuka neformálneho vzdelávania pre dospelých.
- „Senior Academy“ - projekt zameraný na starších ľudí, ktorý ponúka vzdelávanie zamerané na zvyšovanie zručností a vedomostí.
- Každoročné organizovanie festivalu učenia.

Prvý Pécs festival učenia sa bol realizovaný v roku 2017. Zapojilo sa doň 73 organizácií, ponúklo sa 141 programov na 11 miestach a celkovo sa ho zúčastnilo 3000 ľudí. Na festivale 2018 sa počet účastníkov zvýšil na 8 000.

#2 UČIACE SA MESTÁ (ŠPANIELSKO)

Viladecans v Barcelone (Katalánsko) bolo prvým španielskym mestom, ktoré bolo súčasťou siete „Učiacich sa miest“ UNESCO. Niektoré z aktivít uskutočnených v tomto meste na podporu politiky celoživotného vzdelávania sú:

- Knižničná sieť a workshopy na vytvorenie zón „čistého vzduchu“.
- Inštalácia digitálnych tabúl vo všetkých vzdelávacích centrách.
- Spájanie v oblasti vzdelávacích inovácií, predstavenie veľkého množstva inovačných projektov.
- Programy na zlepšenie kvality pracovných miest a odborných zručností pracovníkov.
- Program pre matky a otcov zameraný na sprevádzanie v procese rodičovstva.

V roku 2020 sa L'Alcora v Castellón (Valenciánske spoločenstvo) stalo druhým španielskym mestom, ktoré je súčasťou siete „Učiacich sa miest“ UNESCO. Myšlienkou ústrednej vzdelávacej iniciatívy „Music for Life“ je, že hudba podporuje zdravie a pohodu ľudí.

Bibliografía

- http://www.dirplan.cl/centrodedocumentacion/Documents/cuenta_gestion/guia_politicas.pdf
- <https://www.juntadeandalucia.es/institutodeadministracionpublica/publico/anexos/evaluacion/guiaestudiosppp.pdf>
- <https://www.economiasolidaria.org/wp-content/uploads/2021/02/Report-Guidelines-for-Local-Governments-on-Policies-for-Social-and-Solidarity-Economy.pdf>
- https://www.mptfp.gob.es/dam/es/portal/funcionpublica/evaluacion-politicas-publicas/Papeles/Papeles_de_Evaluacion_Internacional.pdf.pdf
- <http://cpps.dyndns.info/cpps-docs-web/secgen/2015/pol-oceanica-regional/Doc%2011.Guia%20sobre%20gestion%20y%20diseño%20de%20la%20politica%20publica.pdf>
- <https://www.gobiernodecanarias.net/intranet/documentos/Gu%C3%ADa%20para%20la%20Evaluaci%C3%B3n%20de%20Programas%20y%20Pol%C3%ADticas%20P%C3%ABlicas.pdf>

Fotografie

- volně dostupné fotografie z Pixabay <https://pixabay.com/es/photos/concepto-hombre-documentos-persona-1868728/>.
- Canva

LEAP

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union